



Sename dvare, arba įstabus Šatrijos Raganos pasaulis

Milda BALVOČIŪTĖ-KNYZELIENĖ

2022 m. rugsėjo 22 d. Kelmės krašto muziejaus ekspoziciniame padalinyje Užvenčio kraštotyros muziejuje įvyko mokslinė konferencija, skirta rašytojos, švietėjos, vertėjos, labdarės Marijos Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos (1877–1930) 145-osioms gimimo metinėms ir vieno žymiausių jos kūrinio – apysakos „Sename dvare“ pirmojo leidimo 100-ajam jubiliejui paminėti. Konferencijos tikslas buvo moksline diskusija permąstyti Šatrijos Raganos palikimą, pagilinti ligšiolinį literatūrologinį rašytojos supratimą, suvokti jos rašytinio paveldo reikšmę vietos kultūriniam identitetui.

Pirmoji konferencijos pranešėja – Vilniaus universiteto profesorė, hum. m. dr. Brigita Speičytė (pranešimo tema „Atminties figūros Šatrijos Raganos „Sename dvare““) kalbėjo apie romane sukurtas atminties figūras, jų reikšmes, aiškino, kokia atminties samprata veikia apysakoje, kaip ji



Marija Pečkauskaitė-Šatrijos Ragana jaunystėje. Fotografas nežinomas. Fotoreprodukcija iš RKIC archyvo

lemia perteikiamą „gražiosios epochos“ vaizdą.

Roma Bončkutė – Klaipėdos universiteto ir Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto mokslo darbuotoja, hum. m. daktarė. Ji savo pranešime „Ritmas Šatrijos Raganos kūryboje“ palietė Marijos Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos lietuviškosios raiškos ištakas, aptarė Simono Daukanto poveikį rašytojos idėjų ir raiškos lygmeniui.

Vilniaus universiteto Kauno fakulteto Kalbų, li-



Užvenčio kraštotyros muziejus (Kelmės r.). Danutės Mukienės nuotrauka



Konferencijos pranešėjai ir organizatoriai (iš kairės): Roma Bončkutė, Milda Balvočiūtė-Knyzeliienė, Brigita Speičytė, Ramunė Bleizgienė, Eglė Keturakienė, Marijus Šidlauskas. Justinos Knyzelytės nuotrauka

teratūros ir vertimo studijų instituto docentės, hum. m. daktarės Eglės Keturakienės pranešimo tema buvo „Modernizmo literatūrinė savimonė Šatrijos Raganos „Sename dvare“. Ji analizavo rašytojos recepciją modernizmo literatūroje, pažymėjo, jog Šatrijos Raganos „Sename dvare“ įkūnija vakarietiškąją kultūrinę savimonę, europinį modernizmą, pasireiškiantį savitu simbolistiniu-impresionistiniu pasakojimu, pasižyminčiu rašytojos dėmesiu moderniai literatūrinei kalbai, kultūros ir žmogaus individualybės teigimu.

Pranešime „Šatrijos Raganos „Viktutės“ vieta ir reikšmė“ Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto vyresnioji mokslo darbuotoja, hum. m. daktarė Ramunė Bleizgienė pristatė 2020 m. atsiradusį Šatrijos Raganos „Viktutės“ rankraštį. Lygindama jį su 1903 m. publikuotu apysakos tekstu, ji aptarė svarbiausius šio kūrinio bruožus, jo reikšmę lietuvių literatūrai, o ypač moterų kūrybai.

Konferenciją užbaigė Klaipėdos universiteto docentas, hum. m. daktaras Marijus Šidlauskas. Jis, skaitydamas pranešimą tema „Šatrijos Ragana ir mes“, bandė atsakyti į klausimą, kuo ir kaip rašytojos asmuo ir darbuotė atliepia mūsų, čia ir dabar gyvenančių žmonių, rūpesčius bei lūkesčius. Baigiamajame panešime keliami klausimai priartino Šatrijos Raganą prie šių dienų aktualijų, nes Šatrijos Ragana priklauso kūrėjams, kurie, ištikimai laikydamiesi katalikiškojo dvasingumo atramų, gebėjo jautriai atsiliiepti į gyvenamojo meto tikrovę ir kartu suteikti savo vaizduojamam pasauliui gilesnę, visuotinesnę perspektyvą.

Konferencijos pranešimuose skirtingais pjūviais buvo pažiūrėta į M. Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos kūrybinį palikimą ir asmenybę. Pasak konferenciją



Renovuotas Užvenčio dvaro sodybos malūnas. Danutės Mukienės nuotrauka

moderavusio dr. Marijaus Šidlausko, Šatrijos Raganos „savo kūrybine laikysena, gyvenimo stiliumi ir šiandien gali būti įdomi ne tik kaip egzotiška idealybės puoselėtoja, bet ir kaip integralios asmenybės ir veiksmingos gyvenimo filosofijos pavyzdys“.

Renginio metu koncertavo šiuolaikinės muzikos ansamblis „Twenty Fingers Duo“ (Lora Kmieliauskaitė, Arnas Kmieliauskas). Jis atliko instaliacijos „Toks jausmas tarytum važiuočiau namo“, skirtos Marijai Pečkauskaitei-Šatrijos Raganai, koncertinę versiją.



Užvenčio dvaro sodybos parko alėja. Danutės Mukienės nuotrauka